

PSYCHOLOGIE VOOR KANJERS!

“DOOR HET INLEVEREN VAN DIT PRODUCT VERKLAAR IK DAT HET PRODUCT EIGEN
WERK IS EN VRIJ VAN PLAGIAAT.”

NAAM: CÉLINE STRIJKER

STUDENTNUMMER: 1101990

MODULECODE: TPH(DU)48A

EXAMINATOR: SASKIA VAN LAAR

OPDRACHTGEVER: DOMINIQUE WARMERDAM, PSYCHOLOGIE IN HET ONDERWIJS

DATUM: 17 MAART 2022

**PSYCHOLOGIE IN
HET ONDERWIJS**

Inhoud

Analyseren: Aanleiding en opdracht	3
Doelstellingen	5
Maatschappelijke relevantie	6
Methodiek.....	7
Theoretisch kader.....	11
<i>Literatuur ontwerp training</i>	<i>14</i>
Trainingsdoelen.....	15
Onderbouwing: Doelgroep, trainingsdoelen en opbouw training	16
Draaiboek in schema	19
Globale opbouw training ingedeeld per thema	21
Evaluatie.....	23
Uitvoeren: Pilot training	24
Evalueren: Kritische blik.....	26
Aanbevelingen voor de opdrachtgever	29
<i>Doeleinde opdrachtgever</i>	<i>31</i>
Aanvragen ruw materiaal	32
Literatuurlijst	33
Bijlagen	34

Analyseren: Aanleiding en opdracht

In dit hoofdstuk wordt er informatie gegeven over de opdrachtgever en wat de aanleiding is van deze opdracht. Daarnaast wordt er beschreven wat de opdracht inhoudt.

Aanleiding

In het kader van afstuderen voor de opleiding Toegepaste Psychologie op de Hogeschool Leiden wordt er in opdracht van een organisatie een beroepsproduct ontwikkeld door de student. De student laat met dit beroepsproduct zien dat zij bekwaam genoeg is om zelfstandig een opdracht uit te voeren op het eindniveau van de opleiding.

De organisatie Psychologie in het Onderwijs is door de student benaderd voor de mogelijkheid om bij hen haar afstudeeropdracht uit te voeren, zodat er een beroepsproduct ontwikkeld kan worden welke aansluit op de behoefte van de organisatie.

Opdracht

In een gesprek met Dominique Warmerdam, eigenaar van Psychologie in het Onderwijs, is naar voren gekomen dat zij behoefte hebben aan een training welke zij kunnen inzetten tijdens hun werkzaamheden (D. Warmerdam, persoonlijke communicatie, 21 juni 2021).

Psychologie in het Onderwijs geeft trainingen over de psychologie in het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs.

Vanuit verschillende basisscholen is de organisatie benaderd om ook bij hen trainingen over de psychologie te verzorgen, echter heeft de organisatie hier nog geen trainingsaanbod voor. Leerkrachten van de basisscholen hebben o.a. aangegeven bij de organisatie behoefte te hebben aan trainingen over de mentale gezondheid en timemanagement (D. Warmerdam, persoonlijke communicatie, 21 juni 2021).

Op dit moment heeft de organisatie niet de mogelijkheid om een trainingsaanbod te ontwikkelen voor het basisonderwijs, met als resultaat een afwijzing voor de basisscholen.

De student kan een bijdrage leveren door een training te ontwikkelen gericht op de bovenbouw van de basisschool. Na de samenwerking met de student zal de organisatie beschikken over een zelfstandig uitvoerend trainingsprogramma waarmee zij handvatten kunnen bieden aan leerlingen, welke vervolgens toegepast kunnen worden in het dagelijks leven en levensgebeurtenissen. Door middel van een vooronderzoek wordt de behoefte naar een specifiek onderwerp over de mentale gezondheid binnen de psychologie in kaart gebracht. Hoe het vooronderzoek wordt uitgevoerd wordt in een later hoofdstuk beschreven. De training zal bestaan uit een trainingshandleiding voor de trainers en een werkboek voor de deelnemers, zoals de modules van Psychologie in het Onderwijs er op dit moment ook uitzien.

Achtergrond van de organisatie

Psychologie in het Onderwijs heeft als doel om het mentale welzijn en bewustzijn bij leerlingen en docenten te vergroten. Dit doen zij door het geven van workshops, modules en trainingen over de psychologie in het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs. Het aanbod is gericht op het gebied van: motivatie en het stellen van doelen, focus en plannen, verbinding en kwetsbaarheid, en omgaan met tegenslagen (Psychologie In Het Onderwijs, 2021).

In 2018 heeft Dominique Warmerdam vanuit haar eigen ambitie voor de psychologie,

Psychologie in het Onderwijs opgericht. Zij vindt het belangrijk dat leerlingen toegang hebben tot de basiskennis van psychologie. Tijdens haar studie Psychologie gaf Dominique veel huiswerkbegeleiding en bijles aan leerlingen uit het voortgezet onderwijs. De kennis vanuit haar studie kon zij goed toepassen in de begeleiding met de leerlingen. Echter wilde zij dat meer mensen toegang hadden tot deze kennis.

Door psychologische kennis te delen met leerlingen op scholen kunnen de leerlingen vaardigheden leren en kennis verkrijgen welke zij nodig hebben om gelukkig te zijn en optimaal te kunnen functioneren in de maatschappij. Zij kunnen bijvoorbeeld vaardigheden aanleren hoe zij kunnen omgaan met tegenslagen of hoe zij gemotiveerd en gefocust aan de slag kunnen gaan (Psychologie In Het Onderwijs, 2021).

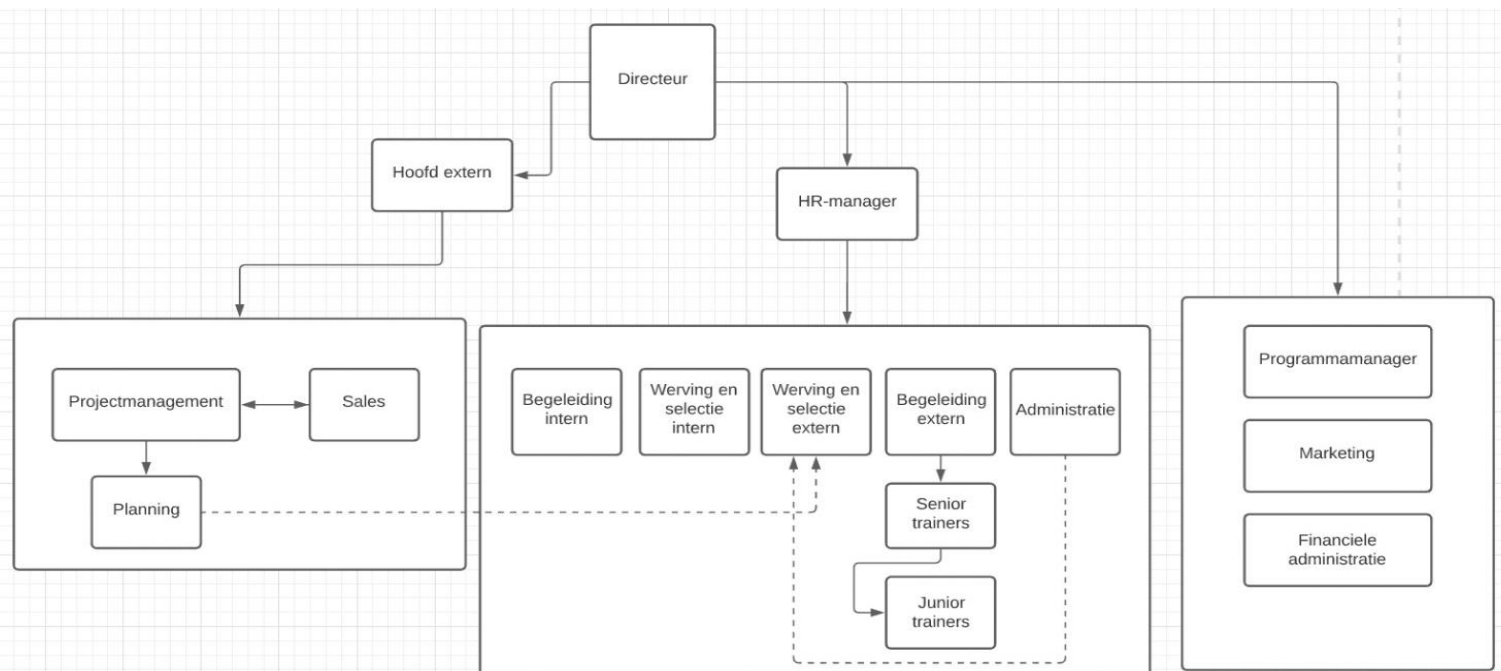
De organisatie Psychologie in het Onderwijs komt op veel verschillende middelbare scholen en mbo's. Op deze manier komen zij in verschillende regio's bij veel leerlingen terecht. Dit zorgt uiteindelijk voor een groot bereik van de trainingen die zij aanbieden. De training die ontwikkeld zal worden door de student is gericht op de basisschoolleeftijd en zal dus specifiek basisscholen als klanten aantrekken. Met klanten uit het basisonderwijs zal de organisatie hun doelgroep verbreden en nog meer leerlingen en leerkrachten bereiken.

Psychologie in het Onderwijs is niet de enige die op dit moment aandacht besteedt aan het bijbrengen van kennis en vaardigheden over de psychologie op scholen. Er zijn verschillende organisaties welke trainingen verzorgen over o.a. positieve psychologie en werkgeluk voor specifiek leerkrachten en werknemers in bedrijven. Daarnaast is er ook een vernieuwende lesmethode, zoals Leer & Veerkracht welke toegepast kan worden in een heleschoolbenadering. Dit houdt in dat het volledige lesplan gedurende het schooljaar is aangepast naar deze methode met daarbij thema's over de psychologie (Leer en Veerkracht, 2021).

Organogram Psychologie in het Onderwijs

Psychologie in het Onderwijs bestaat uit een team van gemotiveerde psychologen, pedagogen en toegepast psychologen. Zij geloven er gezamenlijk in dat kennis over de psychologie bijdraagt aan het mentale welzijn van jongeren. Op dit moment bestaat het team uit ruim 30 trainers die het aanbod verzorgt op de scholen (Psychologie In Het Onderwijs, 2021).

Organogram (D. Warmerdam, persoonlijke communicatie, 4 november 2021).

Doelstellingen

In dit hoofdstuk staan de doelen van de verschillende betrokken partijen voor de afstudeeropdracht beschreven.

Doel training: Het doel van de training is om handvatten te bieden aan leerlingen op het gebied van sociale vaardigheden, zodat zij deze kunnen toepassen in het dagelijks leven en tijdens levensgebeurtenissen.

Doelstelling vooronderzoek: Het doel van het vooronderzoek is achterhalen wat de precieze trainingsbehoefte is van basisscholen door in gesprek te gaan met leerkrachten en werknemers.

Doel opdrachtgever: Het doel van de opdrachtgever is dat zij na de samenwerking met de student beschikken over een zelfstandig uitvoerend trainingsprogramma waarmee zij handvatten kunnen bieden aan leerlingen, welke toegepast kunnen worden in het dagelijks leven en tijdens levensgebeurtenissen van de leerlingen.

Doel student: Het doel van de student is een kwalitatief goede training te ontwikkelen op basis van de behoeften van de opdrachtgever. Dit houdt in dat de inhoud is onderbouwd met literatuur en dat deze door middel van de trainingshandleiding zelfstandig ingezet kan worden door trainers van Psychologie in het Onderwijs.

Maatschappelijke relevantie

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de training bijdraagt aan het individu en de maatschappij.

In de training wordt aandacht besteed aan verschillende sociale vaardigheden en thema's uit de psychologie. Welke thema's aan bod komen in de training wordt in een later hoofdstuk uitgelegd. Uit de interviews met leerkrachten voor het vooronderzoek lichtten verschillende participanten toe dat er op dit moment al in enige mate thema's uit de psychologie worden onderwezen aan de leerlingen in het basisonderwijs. Door middel van de training wordt er meer verdieping gegeven aan deze thema's. De sociale vaardigheden die de leerlingen leren in de training kunnen zij vervolgens levenslang toepassen in situaties, zoals in levensgebeurtenissen. Er kan hierbij gedacht worden aan conflictsituaties, scheiding van ouders en het overlijden van dierbaren. Doordat leerlingen op vroege leeftijd handvatten krijgen hoe zij bijvoorbeeld om kunnen gaan met lastige situaties en hoe zij dankbaarheid kunnen uiten zal dit zelfinzicht en veerkracht opleveren voor de leerlingen. De leerlingen kunnen namelijk nagaan wat zij lastig vinden in een situatie en hoe zij hier vervolgens op kunnen reageren (Feldman, 2016). Zowel ouders, docenten en leerlingen zelf zullen hier uiteindelijk profijt aan hebben, doordat de leerlingen de opgedane kennis kunnen toepassen in de praktijk. De vaardigheden kunnen worden toegepast in situaties, zoals in de klas of op het schoolplein, of bijvoorbeeld in privé situaties.

Methodiek

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe er tot een specifiek onderwerp is gekomen voor de training voor Psychologie in het onderwijs met behulp van een vooronderzoek. Daarnaast wordt er beschreven welke methodes zullen worden toegepast bij het ontwerp van de training.

Vooronderzoek

Soort onderzoek

Psychologie in het Onderwijs is door verschillende basisscholen benaderd voor het verzorgen van een training in het basisonderwijs. Om te onderzoeken wat de precieze trainingsbehoefte was van basisscholen is er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd. In dit onderzoek is er gebruik gemaakt van veldonderzoek door het afnemen van interviews onder leerkrachten en mensen werkzaam in het basisonderwijs. Dit is een manier om nieuwe informatie te verzamelen en te analyseren om antwoorden te krijgen op de onderzoeksvraag (Baarda & Bakker, 2018).

De basisscholen zijn actief benaderd door met hen contact te zoeken via social media platforms LinkedIn en Facebook. Er is voor deze methode gekozen, omdat er op deze manier de meeste mensen door het gehele land op een toegankelijke manier bereikt konden worden. Wanneer een bericht op social media door iemand wordt gedeeld bereikt dat vervolgens weer een nieuwe groep mensen. Op deze manier ontstaat er een "sneeuwbaleffect". Dit betekent dat het oorspronkelijke bericht continu voor nieuwe informatie en respondenten zorgt (Baarda & Bakker, 2018).

In bijlage 1 is er bewijslast toegevoegd van de oproep die is gedeeld op social media platform LinkedIn. In de oproep op social media stond vermeld of leerkrachten uit het basisonderwijs openstaan voor een gesprek met de student om hun behoefte aan thema's binnen de psychologie uit te spreken. Daarnaast had Dominique Warmerdam van Psychologie in het Onderwijs contact met leerkrachten uit het basisonderwijs welke benaderd mochten worden. Zij heeft de betreffende personen vervolgens geattendeerd op de oproep van de student door hen te "taggen" onder het oorspronkelijke bericht op LinkedIn.

De oproep was verschillende keren gedeeld door mensen op zowel Facebook als LinkedIn. Helaas is het niet zichtbaar hoe vaak dit is gebeurd. Ook hadden verschillende mensen anderen genoemd in de oproep, zodat het bericht ook voor hen zichtbaar was. Echter, betekent dit niet dat zij direct openstaan voor een gesprek. Wanneer iemand daadwerkelijk had aangegeven open te staan voor een gesprek, zijn zij door de student persoonlijk benaderd via een persoonlijk bericht.

Respondenten

In totaal is er met 6 verschillende mensen gesproken die werkzaam zijn in het basisonderwijs. Zij hebben allemaal de rol van leerkracht vervuld of doen dit nog steeds. Daarnaast zijn er enkele die nu andere taken uitvoeren, zoals de functie intern begeleider of die zich bezighouden met projecten om het onderwijs binnen hun school te verbeteren. De respondenten zijn werkzaam op basisscholen met leerlingen vanuit verschillende culturen en uit verschillende regio's.

Er is gekozen om een semigestructureerd interview af te nemen bij de respondenten. Op deze manier blijven de algemene vragen gelijk bij de respondenten, maar is er wel ruimte om door te vragen en diepte te geven aan de antwoorden (Baarda & De Goede, 2015).

In de gesprekken met de respondenten stonden de volgende vragen centraal:

- Wat wordt er op dit moment al toegepast in het onderwijsprogramma op het gebied van psychologie en sociale vaardigheden?
- Wat kan binnen dit thema meer verdieping krijgen in het huidige onderwijsprogramma?
- Aan welke thema's binnen de psychologie zullen leerlingen baat hebben?

Er is bewust gekozen voor deze vragen, zodat er direct achterhaald kon worden wat de precieze trainingsbehoefte van de basisscholen was. Door na te gaan wat zij al in het huidige aanbod hebben kon er in kaart worden gebracht wat het basisonderwijs op dit moment al doet met verschillende thema's uit de psychologie. Daarnaast is het doel van de training om handvatten te bieden aan leerlingen op het gebied van sociale vaardigheden, zodat zij deze kunnen toepassen in het dagelijks leven en tijdens levensgebeurtenissen. Door de vraag waar leerlingen baat aan hebben wordt er direct in kaart gebracht wat de precieze trainingsbehoefte is.

Resultaten vooronderzoek

Uit de gesprekken met de leerkrachten is naar voren gekomen dat verschillende basisscholen op dit moment programma's hebben waarin zij aandacht besteden aan de ontwikkeling van het kind op het gebied van sociale vaardigheden en het mentale welzijn. In de lesprogramma's zitten oefeningen welke de leerkrachten kunnen uitvoeren met de leerlingen. Daarnaast geven de leerkrachten aan dat in de lesprogramma's onderwerpen of thema's niet met regelmaat terugkomen en dat er juist behoefte is aan meer verdieping.

De volgende thema's zijn uit de gesprekken gekomen waar meer behoefte aan is in het basisonderwijs:

- Groeimindset
- Herkennen en uiten van emoties
- Intrinsieke- en extrinsieke motivatie
- Dankbaarheid
- Groepsdynamiek
- Zelfwaardering
- Respect voor jezelf en de ander
- Omgaan met verandering en tegenslagen
- Zelfreflectie (gevoel, gedachten en reflectie over een situatie)

Conclusie vooronderzoek

In overleg met de opdrachtgever zijn de resultaten uit het vooronderzoek besproken en is er gezamenlijk voor de volgende thema's gekozen voor het ontwikkelen van de training:

- *Thema zelfwaardering:* Dit thema gaat in op wie iemand is, wat iemand uniek maakt en dat iemand mag zijn zoals diegene is. Er zal aandacht worden besteed aan de verschillen die er zijn tussen individuen en dat dit oké is.
- *Thema zelfreflectie:* Dit thema gaat in op het eigen gedrag van iemand in bepaalde situaties. Leerlingen krijgen inzicht in hun eigen handelen in situaties door terug te kijken naar hun gevoel, gedachten en gedrag.
- *Thema groeimindset:* Dit thema gaat in op de verschillende manieren van denken die iemand kan aannemen. Bepaalde gedachten kunnen helpend zijn, maar er zijn ook gedachten die niet helpend zijn. Er zal aandacht worden besteed aan deze verschillende manieren van denken en hoe bepaalde niet helpende gedachten omgezet kunnen worden naar helpende gedachten.

Er is in overleg met de opdrachtgever voor deze thema's gekozen, omdat dit aansluit op het huidige trainingsaanbod van Psychologie in het Onderwijs. Daarnaast zijn de thema's ook goed met elkaar te verbinden naar verschillende situaties. Zelfwaardering heeft te

maken met de manier waarop iemand over zichzelf denkt en dit heeft uiteindelijk te maken met de gedachten die iemand heeft. Dit sluit daarom direct aan op de thema groeimindset, waarbij verdieping wordt gegeven aan de verschillende manieren van denken.

Methodiek ontwerp training

Bij het ontwerpen van de training zal er gebruik worden gemaakt van het Opleidingsmodel van Kaufman en Ploegmakers, zoals staat beschreven in het theoretisch kader. Daarnaast zal er rekening worden gehouden met het huidige format van de trainingen die Psychologie in het Onderwijs op dit moment al heeft. Op deze manier kan de organisatie de training zo goed mogelijk inzetten volgens hun eigen werkwijze en stijl. Het format van de trainershandleiding heeft dezelfde vormgeving als de trainingen van Psychologie in het Onderwijs. Op deze manier sluit de trainershandleiding het beste aan op de behoefte van de opdrachtgever.

De deelnemers krijgen een werkboek waardoor de theorie en de gemaakte oefeningen inzichtelijk blijft. Daarnaast blijven de inzichten vanuit de theorie en de antwoorden op de oefeningen in het werkboek tastbaar. Op deze manier kunnen zij op een later moment het werkboek erbij pakken en terugzien wat zij hebben opgeschreven of de theorie nogmaals doornemen.

De PowerPoint presentatie zal in de kleuren blauw en rood van de organisatie Psychologie in het Onderwijs worden ontworpen. Deze kleuren staan centraal in hun logo, op hun website en in hun trainingen. Door deze kleuren ook te gebruiken in de PowerPoint sluit dit aan op hun huisstijl. Psychologie in het Onderwijs heeft een eigen vormgever om documenten op te maken in bepaalde kleuren en stijl.

Methodiek pilotversie

Om de kwaliteit van de training zo goed mogelijk te garanderen zal er een pilotversie van de training worden uitgevoerd. Door middel van een pilot kan er worden gekeken waar de verbeterpunten liggen en hoe deze verbeterd kunnen worden.

Psychologie in het Onderwijs is een commerciële instelling. In overleg met de organisatie mag de training in ruil voor feedback op inhoud en vormgeving gratis worden gegeven aan een basisschool.

Wijze van evalueren

Bij het ontwerp van de evaluatiemethode zal er gebruik worden gemaakt van het evaluatiemodel van Kirkpatrick. Dit model bestaat uit vier effectniveaus. Hoe hoger het niveau, hoe moeilijker het is om dit gedrag te meten.

De training zal worden geëvalueerd op niveau 1 en 2 van het evaluatiemodel. Dit betekent dat het belevingsniveau en het leerniveau van de studenten zal worden gemeten. Er is hiervoor gekozen, omdat deze twee niveaus tijdens de training geëvalueerd kunnen worden (Kaufman & Ploegmakers, 2012).

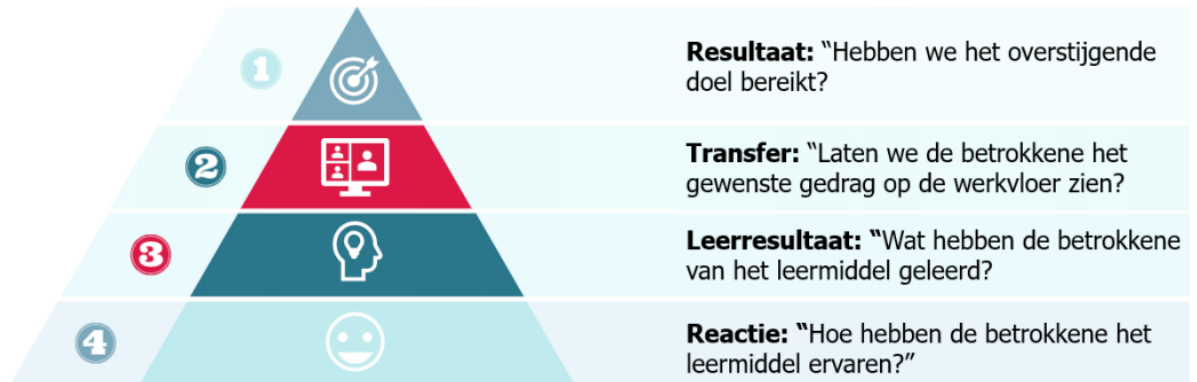
- Level 1 – Het reactieniveau

In dit level wordt het belevingsniveau van de deelnemers gemeten. Hoe hebben zij de training ervaren en hoe vonden zij het leermiddel?

- Level 2 – Het leerniveau

In dit level wordt gemeten of de deelnemers iets hebben geleerd en wat ze dan hebben geleerd.

- Level 3 – Transfer
In dit level worden de veranderingen van gedrag in de praktijk gemeten. Laten zij het gewenste gedrag zien?
- Level 4 – Resultaten
In dit level wordt gemeten in hoeverre het vraagstuk of probleem waarvoor de interventie is ingezet is opgelost. Hoe is het trainingsdoel bereikt?

Evaluatiemodel van Kirkpatrick (Kaufman & Ploegmakers, 2012)

Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt onderbouwd wat er al bekend is over de hulpvraag en welke modellen en theorieën kunnen worden toegepast bij het ontwikkelen van de training.

Levensfase schoolkind

De levensfase van het schoolkind is een vervolg op de kleutertijd. Deze periode begint vanaf het 6^e jaar en duurt tot en met het 12^e jaar. In deze levensfase gebeurt er veel in de ontwikkeling van het kind op het gebied van lichamelijke-, sociale- en emotionele vaardigheden. Op verschillende gebieden worden zelfwaardering en zelfvertrouwen ontwikkeld. Daarnaast gaan vriendschappen ook een steeds grotere rol spelen in de relaties met anderen (Feldman, 2016). De doelgroep voor de training zijn leerlingen uit groep 7 en 8 in het basisonderwijs. Zij zitten aan het einde van de levensfase van het schoolkind. De informatie over deze levensfase draagt bij aan de ontwikkeling van de training, doordat de doelgroep door de kennis uit de theorie beter begrepen kan worden in hun denkwijze en ontwikkeling.

Sociale ontwikkeling

Kinderen worden in de levensfase van het schoolkind steeds onafhankelijker. De sociale contacten gaan meer naar hun eigen leeftijdsgenoten toe. Broers en zussen spelen hierbij een belangrijke rol als rivalen en tegelijkertijd ook bondgenoten. Ze kunnen elkaars rolmodel zijn in veel verschillende situaties.

In de leeftijd van 9 tot 12 jaar ervaren kinderen meer schaamte en gegeneerdheid. Ook geven zij in deze jaren meer om populariteit op het gebied van aantrekkelijkheid, bezittingen en sociale vaardigheden van een ander (Feldman, 2016). Het is belangrijk om hier rekening mee te houden in de uitvoering van de oefeningen uit de training, omdat schaamte en gegeneerdheid invloed kunnen hebben op de openheid en eerlijkheid van de leerlingen.

Concreet-operationeel stadium van Piaget

Kinderen in de schooltijd zitten volgens Piaget in het concreet-operationeel stadium. In dit stadium hebben kinderen behoefte aan concreet materiaal, maar zien zij wel al logische verbanden tussen verschillende dingen. In deze periode maken zij grote slagen in hun cognitieve ontwikkeling. Een voorbeeld hiervan is dat zij ontwikkelen om te decentreren. Dit is het vermogen om rekening te houden met verschillende aspecten en invalshoeken in een situatie. Zo kunnen kinderen bijvoorbeeld nadenken over verschillende factoren die meespelen bij het ontstaan van een ruzie.

Naast het vermogen om te decentreren ontwikkelt het kind ook het vermogen om een uitgevoerde handeling weer terug te draaien in gedachten. Dit wordt reversibiliteit genoemd. Een kind begrijpt bijvoorbeeld dat vijf plus drie acht is, maar dat drie plus 5 ook acht is (Feldman, 2016).

Naar aanleiding van het vooronderzoek is er gekozen voor het thema zelfreflectie in de training. Het is van belang dat de leerlingen cognitief in staat zijn om dit te leren en te kunnen begrijpen. De informatie vanuit Feldman beschrijft dat de doelgroep in staat is om met dit thema aan de slag te gaan.

Stadium van vlijt versus minderwaardigheid volgens Erikson

Volgens Erikson doorlopen mensen in totaal 8 verschillende ontwikkelingsfasen. Om optimaal te kunnen functioneren moet volgens Erikson iemand al deze fasen succesvol doorlopen, anders kom dit op een later moment terug in de ontwikkeling.

Kinderen in de schooltijd zitten in het stadium van vlijt versus minderwaardigheid. In dit stadium leert het kind vaardigheden om succesvol te zijn in de maatschappij. Zij

ontwikkelen competenties waarmee problemen met anderen kunnen worden aangegaan, zoals met ouders, leerkrachten en leeftijdgenoten. Succes in dit stadium leidt tot gevoelens van bekwaamheid en competentie. Mochten zij geen succes ervaren in dit stadium leidt dit tot gevoelens van onvermogen en mislukking (Feldman, 2016). Feldman benadrukt hierbij dat het voor de doelgroep van de training erg belangrijk is om successen te ervaren. In de training zal hier rekening mee worden gehouden door alle leerlingen een succeservaring te laten ervaren en positief gedrag te bekrachtigen.

De theorieën uit het boek Ontwikkelingspsychologie van Feldman helpen bij het begrijpen van de ontwikkeling van het basisschoolkind. Op deze manier kan er met de training die ontwikkeld gaat worden beter worden aangesloten op de ontwikkelingsfase van de doelgroep.

Mindsettheorie van Carol Dweck

Naar aanleiding van het vooronderzoek is het thema groeimindset veel genoemd door verschillende respondenten. Mindset is de manier waarop volwassen en kinderen denken over zichzelf en hun eigen kwaliteiten. Het zijn de overtuigingen die iemand heeft over zichzelf.

Psychologe Carol Dweck heeft de mindsettheorie ontwikkeld en stelt hierbij dat er een onderscheid gemaakt kan worden in een vaste mindset en een groeimindset. Wanneer iemand ervan overtuigd is dat kwaliteiten en eigenschappen vaststaan wordt er gedacht vanuit een vaste mindset. Er wordt gedacht dat iemand een bepaalde capaciteit bezit en dat dit onveranderlijk is.

In tegenstelling tot een vaste mindset denken diegenen met een groeimindset juist dat kwaliteiten ontwikkeld kunnen worden. Een kwaliteit is een startpunt en door oefening en herhaling kan dit alleen maar meer ontwikkeld worden (Aronson, 2014).

Kinderen met een vaste mindset denken meer dan gemiddeld dat hun kwaliteiten onveranderlijk zijn. Zij vinden het belangrijk dat ze kunnen laten zien dat zij over aangeboren talent beschikken en zullen de "makkelijke" uitdagingen aangaan, zodat ze succeservaringen op kunnen doen. Zij kunnen zich slim voelen wanneer ze iets snel of in een keer goed doen. Echter zal een fout al snel als een mislukking voelen. Kinderen met een vaste mindset gaan daarom vaak geen lastige uitdagingen aan, omdat de kans op fouten hierbij groter is en de kans op een succeservaring kleiner.

Kinderen met een groeimindset accepteren dat fouten maken hoort bij het leerproces. Door fouten te maken kan iemand alleen maar meer leren en zichzelf ontwikkelen.

Kinderen met een groeimindset zullen niet direct opgeven wanneer hen iets tegenzit of als iets moeilijk is. Zij zullen weten dat het niet makkelijk is, maar dat leren een onderdeel is van het leerproces (Platformmindset, 2021).

De theorie van Carol Dweck helpt om te begrijpen welke soorten mindset iemand kan aannemen. Daarnaast gaat bovenstaande theorie in op welke manier dit invloed heeft op de mindset van kinderen, welke van toepassing is op de doelgroep van de training.

Hoe gaan kinderen om met tegenslagen?

Kinderen komen in het dagelijks leven verschillende tegenslagen tegen, zoals het niet ontvangen van een uitnodiging voor een verjaardagsfeestje, het verliezen van een spelletje, het krijgen van een slecht cijfer of bijvoorbeeld het niet altijd naar hun zin krijgen in een bepaalde situatie.

Hoe kinderen omgaan met deze tegenslagen wordt gezien als de mate van veerkracht die zij bezitten. Veerkracht staat voor het kunnen omgaan met tegenslagen. Doordat kinderen met verschillende tegenslagen worden geconfronteerd leren zij hun emoties

beter te beheersen in soortgelijke situaties.

Coping strategieën zijn manieren om op stressvolle situaties te reageren. Hoe iemand reageert en hoe diegene de situatie aanpakt is afhankelijk van de strategie die wordt toegepast door diegene. Het verschilt per persoon welke strategie iemand toepast, dit is namelijk persoonsafhankelijk (Zimbardo, Johnson, & McCann, 2017).

Het doel van de training is om de deelnemers handvatten aan te bieden op het gebied van sociale vaardigheden. Omgaan met tegenslagen is hier ook een onderdeel van.

Social Learning Theory van Albert Bandura

Psycholoog Albert Bandura stelt dat kinderen leren door het imiteren van verschillende rolmodellen. Hoe belangrijker een rolmodel voor iemand is, hoe meer invloed diegene heeft op de ander. Rolmodellen kunnen ouders, familielieden, leerkrachten, vrienden, maar ook fictieve figuren uit films en boeken zijn.

Ouders willen graag hun kinderen beschermen tegen teleurstellingen en tegenslagen. Echter is dit niet altijd realistisch. Vallen en opstaan hoort namelijk bij het leven, en op een dag wordt men geconfronteerd met verschillende tegenslagen waar de ouders geen controle over hebben. In situaties van tegenslagen kijken kinderen naar hun rolmodellen hoe zij hiermee omgaan. Het gedrag van een ouder in een confronterende situatie kan hierdoor erg bepalend zijn hoe een kind vervolgens omgaat met een soortgelijke situatie (Van Dijk, Huisman, & Nieuwbeerta, 2016).

De theorie van Bandura kan helpen bij het begrijpen van het gedrag van kinderen in bepaalde situaties. De theorie geeft namelijk aan dat zij gedrag kunnen leren van verschillende rolmodellen. Ouders, leerkrachten en ook trainers kunnen hierin als rolmodel fungeren voor de kinderen. In hoeverre de doelgroep over bepaalde handvatten beschikt kan hier invloed op hebben.

Reflecteren met kinderen

Reflecteren is het terugkijken op een plaatsgevonden situatie. Hierbij wordt er stil gestaan bij de manier van handelen, de ervaren gevoelens, gedachten en de gevolgen die vanuit het handelen zijn voortgekomen. Door terug te kijken op een situatie kan er worden gereflecteerd op het eigen gedrag en leerproces. Hierdoor kan iemand nagaan wat hij heeft gedaan en wat hij de volgende keer eventueel anders zou willen aanpakken om een ander resultaat te krijgen (Clement, 2015).

Kinderen zijn continue in situaties die voor hen nieuw zijn of waarin bepaalde grenzen met anderen wordt opgezocht. Ouders en leerkrachten proberen kinderen te stimuleren om terug te kijken op deze situaties door bijvoorbeeld te vragen waarom ze op een bepaalde manier hebben gehandeld. Reflecteren kan bijdragen aan het trainingsdoel om handvatten aan te bieden aan de leerlingen welke zij vervolgens kunnen toepassen in verschillende situaties en levensgebeurtenissen.

Zelfwaardering

Wat iemand zijn identiteit is en welke opvattingen diegene over zichzelf heeft wordt iemand zijn zelfbeeld genoemd. Wanneer iemand tevreden is met zichzelf en positieve opvattingen heeft wordt dit een positief zelfbeeld genoemd. In tegenstelling tot een positief zelfbeeld kan iemand ook negatieve opvattingen hebben over zichzelf. Wanneer iemand negatief over zichzelf denkt heeft diegene een negatief zelfbeeld (Feldman, 2016). Zelfwaardering en het eigen zelfbeeld is een thema uit de psychologie. Daarnaast sluit dit aan op de resultaten uit het vooronderzoek. Dit thema kan waardevol zijn voor de doelgroep uit de training, omdat dit ook invloed heeft op het eigen beeld wat zij van zichzelf hebben.

Literatuur ontwerp training

Bij het ontwerpen van de training zal er gebruik worden gemaakt van het opleidingsmodel uit het boek "Het geheim van de trainer". Dit is een model die de route doorloopt van de leervraag naar het ontwikkelen en uitvoeren van de training. Stapsgewijs worden bepaalde stappen doorlopen om tot een optimale training te komen. In stap 1 wordt er vastgesteld wat de leervraag is vanuit de opdrachtgever. In stap 2 wordt er onderzoek gedaan naar de werkelijke behoefte en leervraag door middel van een vooronderzoek. In stap 3 kan vervolgens de leervraag opnieuw worden geformuleerd. In stap 4 kan de herschreven leervraag eventueel getoetst worden bij de opdrachtgever om zo tot een gezamenlijk doel te komen. In stap 5 worden de leerdoelen van de training geconcretiseerd, zodat dit houvast biedt bij het ontwerpen van de training. In stap 6 wordt er een start gemaakt aan het ontwerpen van de training. Dit wordt gedaan door te kijken naar de leerdoelen en de leerbehoefte. In stap 7 wordt er een draaiboek gemaakt, passend bij de training. Dit is erg belangrijk omdat dit houvast geeft aan de te uitvoeren training. Daarnaast wordt in stap 8 een pilot uitgevoerd van de training en eventueel aangepast, zodat de training daarna naar tevredenheid is. Als laatste wordt in stap 9 de gehele training geëvalueerd (Kaufman & Ploegmakers, 2012).

Het opleidingsmodel (Kaufman & Ploegmakers, 2012)

Leervraag
Onderzoek doen
Leervraag formuleren
Toetsen aan opdrachtgever
Leerdoelen concretiseren
Ontwerpen van een training
Maken van een draaiboek
Pilot en bijstellen
Evalueren

Naast het opleidingsmodel van Kaufman en Ploegmakers zal er ook gebruik worden gemaakt van het boek "Boeien! De handleiding voor succesvolle presentaties". Dit boek geeft houvast en tips voor het ontwikkelen van een boeiende en interessante presentatie (Rooij, 2016). De tips die in dit boek worden gegeven kunnen helpen om aansluiting te vinden bij de spanningsboog van kinderen om zo hun aandacht te behouden tijdens presentaties.

Verbinding vooronderzoek met het theoretisch kader

In het theoretisch kader staan theorieën die ingaan op de ontwikkeling van het schoolgaande kind en hoe dit zich uit in het dagelijks leven. Uit het vooronderzoek zijn verschillende thema's gekomen waar meer behoefte aan is in het basisonderwijs. In overleg met de opdrachtgever is er gekozen om in de training de aandacht te leggen op de thema's zelfwaardering, zelfreflectie en groeimindset. De thema's sluiten aan op de doelgroep en de ontwikkelingen die zij doorgaan in deze levensfase. In deze levensfase kennen zij namelijk o.a. schaamte en gegeneerdheid. Hun mindset en eigen waardering speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast speelt vriendschap een belangrijke rol en kunnen er conflicten ontstaan met anderen. Reflecteren op bepaalde situaties kan de doelgroep helpen om het eigen gedrag te begrijpen.

Trainingsdoelen

Volgens de methode van Ploegman en Kaufman zijn er per thema specifieke en concrete trainingsdoelen ontwikkeld op het niveau van kennis, inzicht en vaardigheden (Kaufman & Ploegmakers, 2012). De specifieke leerdoelen staan in het kort schuingedrukt beschreven met daaronder het concrete leerdoel.

Leerdoelen thema zelfwaardering

- Kennis:* **1. Zelfwaardering uitleggen**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer uitleggen wat zelfwaardering is.
- Inzicht:* **2. Zelfwaardering inzien**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer inzien dat ieder individu een uniek persoon is en zijn eigen persoonlijkheidskenmerken heeft.
- Vaardigheid:* **3. Eigenwaarde inzien**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer beschrijven welk positief beeld hij of zij van zichzelf heeft.

Leerdoelen thema zelfreflectie

- Kennis:* **1. Zelfreflectie uitleggen**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer uitleggen wat reflecteren is.
- Inzicht:* **2. Effecten reflecteren inzien**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer inzien wat de effecten van reflecteren zijn.
- Vaardigheid:* **3. Reflecteren op eigen situatie**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer reflecteren op een eigen situatie met behulp van een reflectiemodel.

Leerdoelen thema groeimindset

- Kennis:* **1. Groeimindset uitleggen**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer uitleggen wat positieve- en negatieve overtuigingen zijn.
- Inzicht:* **2. Voordelen positieve overtuigingen inzien**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer inzien wat de voordelen zijn van positieve overtuigingen.
- Vaardigheid:* **3. Negatieve gedachten ombuigen**
Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer zijn eigen negatieve overtuigingen ombuigen naar positieve overtuigingen.

Onderbouwing: Doelgroep, trainingsdoelen en opbouw training

In dit hoofdstuk wordt de keuze voor de doelgroep, de trainingsdoelen en de opbouw van de training beschreven.

Doelgroep

De training is ontworpen voor leerlingen uit groep 7 en 8 in het basisonderwijs. Er is bewust gekozen voor de bovenbouw, omdat de informatie vanuit Feldman beschrijft dat deze doelgroep in staat is om bepaalde thema's te begrijpen. Voorbeelden van thema's zijn het omgaan met tegenslagen, het kunnen terugkijken op al plaatsgevonden situaties en bepaalde situaties en onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken te bekijken (Feldman, 2016). Daarnaast stelt Erikson dat de doelgroep in het stadium van vlijt versus minderwaardigheid zit, waarbij zij competenties ontwikkelen om succesvol te zijn in relaties en de maatschappij. Succeservaringen spelen hierbij een belangrijke rol. Mochten zij geen succes ervaren in dit stadium leidt dit tot gevoelens van onvermogen en mislukking (Feldman, 2016).

Trainingsdoelen

Naar aanleiding van de resultaten uit het vooronderzoek is in overleg met de opdrachtgever de keuze gemaakt om voor de thema's zelfwaardering, zelfreflectie en groei mindset te kiezen. De gekozen thema's overlappen elkaar en sluiten daarnaast ook aan op de thema's die Psychologie in het Onderwijs op dit moment aanbiedt in hun huidige trainingen. Ten slotte zijn de gekozen thema's, zoals eerder staat beschreven in het theoretisch kader, relevant voor de doelgroep door de levensfase waar zij op dit moment in zitten.

De trainingsdoelen zijn geformuleerd volgens de wijze van Kaufman en Ploegmakers. Door deze manier kunnen globale leerdoelen worden geformuleerd tot een concreet leerdoel. Het is een manier om de over te dragen kennis en vaardigheden zo gedetailleerd mogelijk te benoemen (Kaufman & Ploegmakers, 2012).

Opbouw training

Variatie in opbouw en vorm

Er is een bewuste keuze gemaakt door de training dynamisch in te richten door te variëren in opbouw en werkvormen. In de training wordt er gebruik gemaakt van verschillende werkvormen, zoals uitleg van theorie, oefeningen in het werkboek en oefeningen waarbij de deelnemers interactief met elkaar aan de slag gaan. Deelnemers blijven hierdoor geïnteresseerd en raken niet verveeld door alleen te luisteren naar een presentatie (Roij, 2016).

Ieder thema wordt ingeleid door theorie over het onderwerp uit te leggen met behulp van sheets op de PowerPoint. De theorie horen zij niet alleen uitgelegd, maar ze zien het vervolgens ook samengevat op de PowerPoint. Vervolgens vindt er een interactieve oefening met elkaar plaats of een oefening welke zij kunnen uitvoeren in hun werkboek. Op deze manier vindt er herhaling plaats op verschillende manieren, waardoor zij de theorie nog beter kunnen onthouden (Aronson, 2014).

De trainingen van Psychologie in het Onderwijs bestaan naast de training ook uit werkboeken voor de deelnemers. In de huidige training is er bewust voor gekozen om

ook hierbij een werkboek voor de deelnemers te ontwikkelen. Uit het vooronderzoek is gebleken dat de doelgroep meer behoefte heeft aan diepgang in de thema's uit de psychologie. In het werkboek staat de besproken theorie nogmaals uitgelegd en de verschillende oefeningen die hierop aansluiten. De deelnemers kunnen hun werkboek als hun eigen beschouwen en de theorie teruglezen wanneer zij dit willen of wanneer zij daar de behoefte aan hebben. Daarnaast hebben de deelnemers in de training al de oefeningen ingevuld waardoor het een waardevol bezit kan worden en waar zij op een later moment veel zelfkennis uit kunnen halen.

Behoeftte aan succeservaringen en bevestiging

Door de theorie van Feldman is het duidelijk geworden dat de doelgroep in deze levensfase behoefte heeft aan succeservaringen en bevestiging. In de training wordt hier rekening mee gehouden door de deelnemers tussentijds positief te bekrachtigen voor hun inzet en deelname. Ten slotte blijkt ook uit de theorie hoe belangrijk het is om te reageren op non-verbale signalen van deelnemers en het belang van oogcontact om de betrokkenheid te blijven stimuleren (Rooij, 2016). De deelnemers zullen zo veel mogelijk gestimuleerd worden om actief mee te doen met de training door vragen aan hen te stellen.

In de training is er een oefening waarin de deelnemers aan elkaar een compliment geven. De deelnemers schrijven hierbij aan hun medeklasgenoten een compliment en geven dit vervolgens aan elkaar. Ten slotte kunnen de deelnemers de ontvangen compliment in hun werkboek plakken, zodat dit tastbaar blijft en zij hier altijd nog een keer naar kunnen kijken op een later moment. Een compliment kan ervaren worden als een succeservaring of als een bevestiging voor een bepaald gedrag of kwaliteit (Feldman, 2016).

Identificatie bij deelnemers

In de training is er gebruik gemaakt van concrete voorbeelden en is er ook een onderdeel waarbij de theorie beeldend wordt uitgelegd. Dit betekent dat er aan de hand van concrete voorbeelden, zoals voorbeeldsituaties en fictieve personages, een bepaalde theorie wordt uitgelegd. Dit zorgt ervoor dat de doelgroep zich kan identificeren met de voorbeelden (Feldman, 2016).

Evaluatie

De training wordt na afloop met behulp van post-its geëvalueerd op niveau 1 en 2 van het evaluatiemodel van Kirkpatrick. Dit betekent dat het belevingsniveau en het leerniveau van de studenten zal worden gemeten. Er is hiervoor gekozen, omdat deze twee niveaus tijdens de training geëvalueerd kunnen worden. De deelnemers krijgen ieder twee post-its. Op de ene post-it schrijven zij een tip voor de trainer of voor de inhoud van de training. Daarnaast schrijven zij op de andere post-it een top met wat zij hebben geleerd van de training en hoe zij het hebben ervaren.

De post-its worden anoniem geschreven, dus de deelnemers hoeven hun naam er niet op te schrijven. Uit de theorie blijkt namelijk dat kinderen in de leeftijd van 9 tot 12 jaar meer schaamte en gegeneerdheid ervaren. Ook geven zij in deze jaren meer om populariteit op het gebied van aantrekkelijkheid, bezittingen en sociale vaardigheden van een ander. Om te voorkomen dat zij niet eerlijk hun antwoorden durven op te schrijven worden deze anoniem geschreven en na afloop ingenomen door de trainer. De trainer zal de post-its na afloop van de training bekijken.

Vormgeving

De eindproducten voor de opdrachtgever bestaan uit een trainershandleiding, een PowerPoint en een werkboek voor de deelnemers van de training.

Om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de huisstijl van Psychologie in het Onderwijs is er gebruik gemaakt van dezelfde lay-out als de huidige trainingen in hun aanbod. Dit is gedaan door het format van een bestaande trainershandleiding over te nemen en aan te passen naar de inhoud van de training die is ontwikkeld. Daarnaast is de PowerPoint ontwikkeld in de kleuren rood en blauw, welke hetzelfde zijn als het logo van Psychologie in het Onderwijs.

Begrippen aangepast naar woordgebruik trainingen opdrachtgever

Groeimindset is een van de drie thema's in de training. De theorie van Carol Dweck stelt dat iemand een groeimindset kan hebben of een vaste mindset. De mindset die iemand aanneemt heeft vervolgens invloed op diegene zijn gedachten (Aronson, 2014).

Psychologie in het Onderwijs besteedt in haar trainingen ook aandacht aan dit onderwerp. In hun trainingen noemen zij de gedachten vanuit een vaste mindset "niet helpende gedachten" en de gedachten vanuit een groeimindset "helpende gedachten". In de ontwikkelde training zijn deze begrippen overgenomen om zo aan te sluiten bij het taalgebruik van de opdrachtgever. Daarnaast maken deze begrippen het voor de doelgroep ook begrijpelijker en geeft het aan welke mindset wordt gestimuleerd bij het aannemen van bepaalde gedachten.

Draaiboek in schema

Tijd	Leerdoelen	Werkvorm/ wat	Hulpmiddelen
0-15	Verbinding en veiligheid creëren tussen de deelnemers en trainer.	Inswinger <i>Dit is een oefening waarbij er door middel van interactie kennis met elkaar wordt gemaakt.</i>	PowerPoint
15-20	De deelnemer kan uitleggen wat zelfwaardering is.	Theorie: Wat is zelfwaardering? <i>Er wordt informatie gegeven over de definitie van zelfwaardering.</i>	PowerPoint
20-35	De deelnemer kan beschrijven welk positief beeld hij of zij van zichzelf heeft.	Oefening: Wie ben ik? <i>Dit is een werkblad waarop de deelnemers informatie over zichzelf invullen, zoals de samenstelling van hun gezin of hun lievelingseten.</i>	Pennen Werkblad in werkboek
35-45	De deelnemer kan inzien dat ieder individu een uniek persoon is en zijn eigen persoonlijkheidskenmerken heeft.	Oefening: Compliment geven aan elkaar <i>Een interactieve oefening waarbij de deelnemers aan elkaar een compliment gaan geven en wellicht tot nieuwe inzichten over zichzelf komen.</i>	Pennen Post-its Werkblad in werkboek
45-60	De deelnemer kan beschrijven welk positief beeld hij of zij van zichzelf heeft.	Oefening: Waar ben ik dankbaar voor? Wat vind ik leuk aan mijzelf? <i>Een oefening waarbij wordt beschreven waar iemand dankbaar voor is en wat iemand waardeert aan zichzelf.</i>	Pennen Werkblad in werkboek
60-63	De deelnemer kan uitleggen wat reflecteren is.	Theorie: Wat is reflecteren? <i>Er wordt informatie gegeven over de definitie van reflecteren.</i>	PowerPoint
63-65	De deelnemer kan inzien wat de effecten van	Theorie: Effecten van reflecteren	PowerPoint

	reflecteren zijn.	<i>Er wordt informatie gegeven over de effecten van reflecteren.</i>	
65-70	De deelnemer kan reflecteren op een eigen situatie met behulp van een reflectiemodel.	Theorie: Het 5G schema <i>Er wordt informatie gegeven over het 5G schema en hoe dit kan helpen in situaties waarbij gereflecteerd kan worden.</i>	PowerPoint
70-90	De deelnemer kan reflecteren op een eigen situatie met behulp van een reflectiemodel.	Oefening: Het 5G schema <i>Dit is een oefening waarbij de deelnemers kunnen oefenen met reflecteren met behulp van het 5G schema.</i>	Pennen Werkblad in werkboek
90-95	De deelnemer kan uitleggen wat helpende- en niet helpende gedachten zijn.	Theorie: Wat zijn helpende- en niet helpende gedachten? <i>Er wordt informatie gegeven over de definities van helpende- en niet helpende gedachten.</i>	PowerPoint
95-105	De deelnemer kan uitleggen wat helpende- en niet helpende gedachten zijn.	Oefening: Niet helpende gedachten ombuigen naar helpende gedachten <i>Dit is een werkblad waarbij de deelnemers bepaalde gedachten gaan indelen of de gedachte bij hen hoort of bij het probleem.</i>	Pennen Werkblad in werkboek
105-110	De deelnemer kan zijn eigen negatieve overtuigingen ombuigen naar positieve overtuigingen.	Bespreken poster: Positief denken <i>Een poster waarop voorbeelden zijn genoemd met gedachten vanuit een groei- en een vaste mindset.</i>	Poster Werkboek
110-120	Het positief afsluiten van de training. Evalueren van de training.	Uitswinger: <i>De deelnemers schrijven op post-its wat hun ervaringen zijn van de training.</i>	Pennen Post-its PowerPoint

Globale opbouw training ingedeeld per thema

Zoals eerder beschreven bestaat de training uit drie thema's. Onderstaand staat per thema beschreven hoe dit globaal is vormgegeven in de totale training en waar de informatie uit de oefening of theorie op is gebaseerd.

Kennismakingsoefening: Inswinger

Dit is een oefening waarbij er door middel van interactie met elkaar kennis wordt gemaakt. De interactie en openheid zorgen voor verbinding met elkaar, zodat het ijs tussen de deelnemers en trainer wordt gebroken.

Werkvorm: Interactieve oefening met behulp van een PowerPoint.

Doel: Verbinding en veiligheid creëren tussen de deelnemers en trainer.

Bron: De kennismakingsoefening is gebaseerd op een oefening uit een van de bestaande modules van Psychologie in het Onderwijs. De module is door de opdrachtgever naar de student gestuurd (D. Warmerdam, persoonlijke communicatie, 29 september 2021).

Thema zelfwaardering

Theorie: Wat is zelfwaardering?

Er wordt informatie gegeven over de definitie van zelfwaardering. Daarnaast wordt er informatie gegeven over het hebben van een positief- en negatief zelfbeeld met behulp van voorbeelden. Op deze manier kunnen de deelnemers zich identificeren in de voorbeelden.

Werkvorm: Kennisoverdracht door middel van een PowerPoint.

Doel: Na afloop van dit trainingsonderdeel kan de deelnemer uitleggen wat zelfwaardering is.

Bron: De uitleg van de theorie over zelfwaardering is afkomstig uit het boek Ontwikkelingspsychologie (Feldman, 2016).

Oefening: Wie ben ik?

Dit is een werkblad waarop de deelnemers informatie over zichzelf invullen, zoals de samenstelling van hun gezin, favoriete films en muziek. Dit werkblad staat op de eerste bladzijde van het werkboek van de deelnemer, zodat zij binding krijgen met hun eigen werkboek.

Werkvorm: Vaardigheidsoefening met behulp van een werkblad in de deelnemer zijn werkboek.

Doel: Na afloop van dit trainingsonderdeel kan de deelnemer beschrijven welk beeld hij of zij van zichzelf heeft.

Bron: Het werkblad "Wie ben ik?" is afkomstig van een Tweet op Twitter. In deze Tweet deelde iemand de effectiviteit van dit werkblad (*Werkblad om elkaar beter te leren kennen.*, 2016).

Oefening: Compliment geven aan elkaar

Een interactieve oefening waarbij de deelnemers aan elkaar een compliment gaan geven en wellicht tot nieuwe inzichten over zichzelf komen. De complimenten worden opgeschreven op post-its en vervolgens uitgedeeld aan de ander. Door het compliment op te plakken in de werkboeken ervaren de deelnemers meer binding met het werkboek en is het compliment ook op een later moment nog tastbaar.

Werkvorm: Interactieve vaardigheidsoefening met behulp van post-its.

Doel: Na afloop van dit trainingsonderdeel kan de deelnemer inzien dat ieder individu een uniek persoon is en zijn eigen persoonlijkheidskenmerken heeft.

Bron: De kennis over de waarde van een compliment is gebaseerd op de theorie en ervaringen van het Complimentenspel. Dit is een spel gericht op het geven en ontvangen

van complimenten (Complimentenspel, 2022).

Oefening: Waar ben ik dankbaar voor? Wat vind ik leuk aan mijzelf?

Een oefening waarbij de deelnemers worden gestimuleerd om te kijken naar waar zij dankbaar voor zijn en wat zij waarderen aan zichzelf.

Werkvorm: Vaardigheidsoefening met behulp van een werkblad in de deelnemer zijn werkboek.

Doel: Na afloop van dit trainingsonderdeel kan de deelnemer beschrijven welk beeld hij of zij van zichzelf heeft.

Bron: De oefening "Waar ben ik dankbaar voor? Wat vind ik leuk aan mijzelf?" is afkomstig van een website over positieve psychologie. Op deze website staan verschillende werkvormen om met thema's uit de psychologie aan de slag te gaan (PositivePsychology.com, z.d.).

Thema zelfreflectie

Theorie: Wat is reflecteren?

Er wordt informatie gegeven over de definitie van reflecteren.

Werkvorm: Kennisoverdracht door middel van een PowerPoint.

Doel: Na afloop van dit trainingsonderdeel kan de deelnemer uitleggen wat reflecteren is.

Bron: De uitleg van de theorie over reflecteren is afkomstig van de website Carrieretijger.nl (CarrièreTijger, z.d.).

Theorie: Effecten van reflecteren

Er wordt informatie gegeven over de positieve effecten van reflecteren.

Werkvorm: Kennisoverdracht door middel van een PowerPoint.

Doel: Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer inzien wat de effecten van reflecteren zijn.

Bron: De uitleg van de theorie over reflecteren is afkomstig van de website Carrieretijger.nl. Op deze website staat definitie helder beschreven met concrete voorbeelden (CarrièreTijger, z.d.).

Theorie: Het 5G schema

Er wordt informatie gegeven over het 5G schema en hoe dit kan helpen in situaties waarbij gereflecteerd kan worden.

Werkvorm: Kennisoverdracht door middel van een PowerPoint.

Doel: Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer reflecteren op een eigen situatie met behulp van een reflectiemodel.

Bron: De informatie over het 5G schema staat duidelijk beschreven op het digitale Oudersteunpunt van het samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO (SWV Helmond-Peelland PO, z.d.). Daarnaast is de afbeelding van het 5G schema afkomstig van de website van Impuls Organisatieadvies (Impuls Organisatieadvies, z.d.).

Oefening: Het 5G schema

Dit is een oefening waarbij de deelnemers kunnen oefenen met reflecteren met behulp van het 5G schema.

Werkvorm: Vaardigheidsoefening met behulp van een werkblad in de deelnemer zijn werkboek.

Doel: Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer reflecteren op een eigen situatie met behulp van een reflectiemodel.

Bron: De informatie over het 5G schema staat duidelijk beschreven op het digitale Oudersteunpunt van het samenwerkingsverband Helmond-Peelland PO (SWV Helmond-Peelland PO, z.d.). Daarnaast is de afbeelding van het 5G schema afkomstig van de website van Impuls Organisatieadvies (Impuls Organisatieadvies, z.d.).

Thema groeimindset

Theorie: Wat zijn helpende- en niet helpende gedachten?

Er wordt informatie gegeven over de definities van helpende- en niet helpende gedachten. Er is bewust gekozen voor deze begrippen, omdat deze door de doelgroep beter zijn te begrijpen begrippen als "vaste mindset" en "groeimindset".

Werkvorm: Kennisoverdracht door middel van een PowerPoint.

Doel: Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer uitleggen wat helpende- en niet helpende gedachten zijn.

Bron: De theorie over helpende- en niet helpende gedachten is gebaseerd op een van de bestaande modules van Psychologie in het Onderwijs. De module is door de opdrachtgever naar de student gestuurd (D. Warmerdam, persoonlijke communicatie, 29 september 2021). Daarnaast beschrijft Carol Dweck in de mindsettheorie ook verschillende voorbeelden van gedachten (Aronson, 2014).

Oefening: Niet helpende gedachten ombuigen naar helpende gedachten

Dit is een werkblad waarbij de deelnemers bepaalde gedachten gaan indelen of het helpende gedachten zijn of niet helpende gedachten. Vervolgens verbinden zij de helpende gedachte en de niet helpende gedachte die bij elkaar horen aan elkaar. Op deze manier kunnen de deelnemers meteen het verschil zien tussen de manieren hoe je kunt denken.

Werkvorm: Vaardigheidsoefening met behulp van een werkblad in de deelnemer zijn werkboek.

Doel: Na afloop van deze trainingsonderdelen kan de deelnemer uitleggen wat helpende- en niet helpende gedachten zijn.

Bron: Het werkblad is door de student ontworpen en is geïnspireerd op de soorten gedachten die iemand kan aannemen die staan vermeld op de website van Impuls Organisatieadvies (Impuls Organisatieadvies, z.d.).

Bespreken poster: Groeimindset & Vaste mindset

Een poster waarop voorbeelden zijn genoemd met gedachten vanuit een groei- en een vaste mindset. Dit is de laatste bladzijde van het werkboek. De deelnemers kunnen deze poster bekijken wanneer zij daar de behoefte aan hebben of kunnen dit simpelweg als geheugensteuntje gebruiken.

Werkvorm: Interactieve kennisoverdracht met behulp van een poster.

Doel: Na afloop van dit trainingsonderdeel kan de deelnemer zijn eigen negatieve overtuigingen ombuigen naar positieve overtuigingen.

Bron: De poster van over positief denken is afkomstig van kindercoaching Apetrotste Kinderen. Zij geven coaching, trainingen en inspiratiesessies aan ouders en kinderen over gedrag en mindset (Apetrotste Kinderen, 2021).

Evaluatie

Afsluiting: Uitswinger

Door middel van deze oefening wordt de training positief afgesloten en in zijn geheel geëvalueerd. De training wordt geëvalueerd op niveau 1 en 2 van het evaluatiemodel van Kirkpatrick. Dit betekent dat het belevingsniveau en het leerniveau van de studenten zal worden gemeten in de evaluatieoefening.

Werkvorm: Reflectie met behulp van post-its.

Doel: Het positief afsluiten van de training. Evalueren van de training.

Bron: Volgens het model van Kirkpatrick is de training geëvalueerd op niveau 1 en 2 (Kaufman & Ploegmakers, 2012).

Uitvoeren: Pilot training

Om de kwaliteit van de ontwikkelde training te waarborgen is er een pilotversie uitgevoerd bij de doelgroep. Op deze manier kan er worden gesignaleerd wat goed gaat en wat verbeterd kan worden aan de training.

Zoals eerder staat beschreven is er een pilotversie van de training uitgevoerd om de kwaliteit van de ontwikkelde training te waarborgen. Er is contact opgenomen met Gert Kuijt, leerkracht op basisschool Mr. J.J.L. van der Bruggenschool in Katwijk, om te vragen of hij interesse had in de pilotversie van de training. Gert is een van de respondenten uit het vooronderzoek en heeft zijn interesse geuit in de training, omdat hij naast zijn baan als leerkracht de deeltijd opleiding Toegepaste Psychologie volgt. Hij heeft aangegeven het interessant te vinden om te zien hoe de training is vormgegeven. Na toestemming vanuit de directie van de school is er besloten om twee verschillende data in te plannen om de pilotversie uit te voeren.

Dagdeel 1

Op woensdag 23 februari 2022 is het eerste deel van de training uitgevoerd in groep 8 op basisschool Mr. J.J.L. van der Bruggenschool in Katwijk. De klas bestaat uit 20 leerlingen met verschillende culturele achtergronden.

Het thema zelfwaardering werd enthousiast ontvangen door de deelnemers. Zij deden actief mee en werden met behulp van de PowerPoint en oefeningen gemotiveerd om dieper na te denken over bepaalde onderwerpen. De leerlingen wisten met behulp van de fictieve personages concrete voorbeelden te geven over een positief- en een negatief zelfbeeld. Tijdens het uitdelen van complimenten aan elkaar was het opvallend om te zien dat bepaalde "leiders" uit de klas de mate van serieusheid van de oefening bepaalden. Er werd door sommigen hardop benoemd wat voor compliment zij gingen opschrijven en hiermee werden meteen andere deelnemers beïnvloed door vervolgens een zelfde soort compliment op te schrijven. De opdracht werd door iedereen uitgevoerd, alleen waren de complimenten bij sommigen minder diepgaand dan bij anderen.

Het viel op dat de klas erg veel energie had en dat wanneer zij eenmaal aan het praten waren met elkaar het moeilijk was om de aandacht weer terug te krijgen. Met behulp van de leerkracht werd na de oefeningen de klas tot rust gebracht, zodat de trainer verder kon met de uitleg van het volgende onderdeel. De leerkracht gaf aan dat dit te maken kon hebben met de aankomende voorjaarsvakantie die de volgende dag zou beginnen. Na afloop van de training is de training geëvalueerd met zowel de leerlingen als met de leerkracht van de klas. Naar aanleiding van deze feedback en de eigen ervaring als trainer zijn er een aantal aanbevelingen naar voren gekomen en geformuleerd.

Dagdeel 2

Op maandag 14 maart 2022 is het tweede deel van de training uitgevoerd in dezelfde klas op basisschool Mr. J.J.L. van der Bruggenschool in Katwijk. De thema's zelfreflectie en groeimindset stonden centraal in dit deel.

De leerlingen waren rustiger dan de vorige keer en deden opnieuw actief mee met de oefeningen. Het 5G schema begrepen zij al gauw en ze gingen hier vervolgens in tweetallen mee aan de slag. De deelnemers stelden aan elkaar de vragen uit het 5G schema met betrekking tot verschillende eigen ervaren situaties. In het vervolg kunnen zij de vragen toepassen op een situatie welke zij willen reflecteren.

Het thema groeimindset was goed te koppelen aan het vorige dagdeel. De deelnemers wisten hier nog concrete voorbeelden van te benoemen. Na een uitleg over de verschillende soorten mindset en gedachten gingen de deelnemers met een oefening aan de slag in hun werkboek. Het was opvallend om te zien hoe deelnemers bepaalde gedachten zowel als helpend als niet helpend ervaarden. Na een toelichting vanuit hun

perceptie was dit ook volkomen te begrijpen. Het is maar net hoe bepaalde gedachten worden ingezet tijdens een situatie.

Aan het einde van het dagdeel is de training geëvalueerd met behulp van post-its. De deelnemers konden hier anoniem aangeven welke tips zij hadden voor de trainer en voor de inhoud van de training. Daarnaast konden zij op een andere post-it aangeven hoe zij de training hebben ervaren en wat zij hadden geleerd.

De leerlingen hebben aangegeven dat zij de training als leuk hebben ervaren en dat de trainer de theorie en opdrachten goed kon uitleggen. Daarnaast zegt een enkeling op de post-its dat ze het ook een leuke en leerzame training vonden met leuke opdrachten. Daarnaast wordt er door de meeste leerlingen aangegeven dat zij graag meer doe-opdrachten willen terugzien in de training, zoals spelletjes en meer doen.

In bijlage 2 is bewijslast toegevoegd van de uitgevoerde pilotversie, inclusief de post-its van de evaluatie.

Evalueren: Kritische blik

In dit hoofdstuk wordt er een kritisch blik beschreven over de inhoud en het proces van het product. Daarnaast is er ook een reflectie op de eigen rol binnen het ontwikkelen en uitvoeren van het product.

Inhoud

Sterke punten

De training is ontworpen aan de hand van literatuur en modellen. Daarnaast is er door middel van een vooronderzoek tot de keuze gekomen voor een aantal thema's welke centraal staan in de training. Leerkrachten uit het basisonderwijs hebben aangegeven interesse te hebben in een aantal thema's uit de psychologie en dat leerlingen hier de meeste baat bij hebben. Dit betekent dat de training aansluit op de behoefte van basisscholen en dat er niet zomaar een training is ontworpen.

Verbeterpunten

Uit het vooronderzoek is naar voren gekomen dat het per school verschilt hoeveel aandacht zij besteden in hun lesprogramma aan thema's uit de psychologie. Dit zorgt er voor dat de basiskennis per groep en school heel erg kan verschillen. Sommige leerlingen hebben al enige basiskennis over de thema's, terwijl het voor anderen een nieuw en onbekend thema kan zijn.

Een sterke punt is dat de training aansluit op de behoefte van basisscholen. Echter is dit tegelijkertijd ook een valkuil, omdat de behoefte aan psychologische thema's in het basisonderwijs is uitgevraagd aan mensen die werkzaam zijn het basisonderwijs. Dit betekent dat er niet is gesproken met leerlingen en welke behoefte zij specifiek zouden aangeven als daar naar wordt gevraagd. De leerlingen blijven hierin afhankelijk van de antwoorden die de leerkrachten hebben gegeven.

In de training wordt een basis gelegd door uitleg te geven over begrippen en oefeningen uit te voeren die hierop aansluiten. Dit draagt bij aan de psychologische kennis van de leerlingen en het creëren van handvatten om vervolgens te kunnen toepassen in situaties. De training is gericht op de basis van de besproken thema's, hier zit nog niet meer verdieping in dan het bespreken van ervaringen van leerlingen of nabespreken van een oefening. Voor leerlingen die al enige basiskennis hebben over de thema's is de training een vorm van herhaling. Echter, zet de training de leerlingen wel aan het denken over hun huidige kennis en denkwijze en zullen zij gestimuleerd worden dit verder te ontwikkelen en te onderzoeken.

Proces

Sterke punten

Na het eerste contact met de opdrachtgever zijn er duidelijke afspraken gemaakt over de verwachtingen van beide kanten over het verloop van het proces. Op deze manier kon er een realistisch beeld worden geschetst hoeveel tijd er voor beide partijen nodig was en op welke wijze de communicatie ging lopen. Tussen de student en opdrachtgever is er gekozen voor een informele sfeer, maar professioneel op de inhoud. Dit houdt in dat er contact was via whatsapp als er bepaalde vragen waren en regelmatig een telefoongesprek met elkaar om de voortgang en de inhoud van de training te bespreken.

Vanuit de opleiding was er wekelijks een bijeenkomst om te bespreken wat de stand van zaken was en hoe de student de volgende stap in het proces kon zetten. Deze bijeenkomsten hebben heel erg geholpen om structureel en consequent aan de slag te gaan met het ontwikkelen van de training, omdat er als het ware een tijdsdruk achter staat en de student graag aan de slag wilde gaan met de gegeven tips en feedback vanuit de docenten en medestudenten. Medestudenten staan in hetzelfde proces als de student en kunnen elkaar motiveren en tips geven over de aanpak voor bepaalde dingen. Daarnaast was er regelmatig contact met de opdrachtgever om de stand van zaken te bespreken en te kijken of het product nog op een lijn stond met de verwachtingen van beide partijen.

Verbeterpunten

De training is gericht op het basisonderwijs en in de periode van ontwikkeling waren er verschillende maatregelen omtrent COVID-19 van kracht in het basisonderwijs. Dit heeft in enige mate de voortgang van het beroepsproduct belemmerd, omdat scholen huiverig waren over het toelaten van mensen buiten hun eigen leerlingen en personeel. Op een gegeven moment ging het basisonderwijs over naar online les, vanwege de vele positieve besmettingen in de klas.

In overleg met school en de medestudenten waren er verschillende tips gegeven om de training bijvoorbeeld uit te voeren met een klein groepje leerlingen op een buitenschoolse opvang, of om in de eigen omgeving kinderen te verzamelen in dezelfde leeftijd. Helaas lukte dit de student niet, omdat zij geen kinderen kent in deze leeftijd. Uiteindelijk heeft het plannen van een trainingsdatum even stil gelegen, vanwege de focus op het inleveren van herkansingen van andere vakken. In de tussentijd ging het basisonderwijs gelukkig weer volledig open, waardoor er groen licht was voor de uitvoering van een fysieke training in de klas.

Reflectie op eigen rol als professional

Zoals eerder vermeld is er vanaf het eerste contact met de opdrachtgever besproken wat de verwachtingen van beide kanten zijn. Dit is voor de student heel belangrijk om in kaart te hebben, omdat dit de samenwerking met elkaar bepaalt.

Het contact met de opdrachtgever liep prettig en er was regelmatig contact over de voortgang van de opdracht. Mocht een afspraak met elkaar niet door kunnen gaan door omstandigheden, werd er op een later moment alsnog contact met elkaar gezocht. Daarnaast nam de student een ondernemende houding aan door ideeën voor te stellen aan de opdrachtgever en mee te denken in mogelijkheden.

Tijdens het vooronderzoek is er gesproken met verschillende professionals uit het werkveld. Ook in deze situatie heeft de professional zich professioneel opgesteld door aan te geven wat de verwachtingen zijn van het gesprek en uit te leggen wat er zal gebeuren met de verkregen informatie. In de gesprekken met de professionals was er vanuit beide partijen interesse in de bevologenheid en motivatie van elkaar. Daarnaast werd hierbij inclusiviteit bevorderd door de oproep naar mensen werkzaam in het basisonderwijs openbaar te delen voor iedereen. Op deze manier kwam de student in contact met mensen met verschillende achtergronden en werkzaam op verschillende scholen.

Het contact met de leerkracht van basisschool Mr. J.J.L. van der Bruggenschool in Katwijk is ook professioneel verlopen door contact te onderhouden via de mail. Tijdens de dagen van uitvoering heeft de student zich ook professioneel opgesteld door op tijd aanwezig te zijn op de locatie. Daarnaast heeft de student de les die op het moment van aankomst gaande was niet verstoord door zich te melden bij de docent en te wachten op

instructies voor het voorbereiden van de training.

Ten slotte heeft de student zich ook professioneel opgesteld naar medestudenten en docenten van de opleiding. In de wekelijkse bijeenkomsten is er altijd eerlijk besproken wat de huidige situatie was en hoe de voortgang van het beroepsproduct ervoor stond. Afspraken die met elkaar werden gemaakt werden nagekomen en er werd serieus naar elkaar geluisterd om mee te denken. Echter is de student er wel achter gekomen, dat het een stressvol moment was om zich te focussen op het inleveren van herkansingen en het plannen van een datum voor het uitvoeren van de training. Door realistisch terug te kijken op het proces laat de student zien dat zij in staat is om te reflecteren en haar verantwoordelijkheid te nemen.

Aanbevelingen voor de opdrachtgever

In dit hoofdstuk worden er aanbevelingen beschreven voor de opdrachtgever om het gebruik van het product in de toekomst te waarborgen en te verbeteren. Door de uitvoering van de oefeningen uit de training zijn er concrete ervaringen om de oefeningen nog meer te optimaliseren.

Thema zelfwaardering

Aanbeveling:

1. *Complimentenspel meer anonimiseren om openheid en eerlijkheid te stimuleren onder de deelnemers.*
Tijdens deze oefening werd duidelijk dat veel leerlingen als het ware “de leiders” van de groep volgen. Als de leider de oefening startte met een grapje, namen de andere leerlingen deze mate van serieusheid ook over.
Deze oefening kan meer geanonimiseerd worden door in plaats van post-its te gebruiken een vel papier te gebruiken en deze telkens een rand dubbel te vouwen. Op deze manier wordt de compliment anoniem geschreven aan de ander. Daarnaast kan er gebruik worden gemaakt van papier op iemand zijn rug en daar een aantal leerlingen een compliment op te laten schrijven.
2. *Concreet uitbeelden hoe een oefening uitgevoerd moet worden.*
Na de uitleg van de trainer was niet voor alle leerlingen duidelijk wat ze precies moesten doen. Na afloop gaf de leerkracht als feedback dat de kinderen vaak een concreet voorbeeld nodig hebben, in plaats van alleen een uitleg. Het kan helpen om de stappen of de oefening een keer voor te doen met een leerling, zodat iedereen een zichtbaar voorbeeld heeft gezien.
3. *Meer tijd inplannen voor de uitvoering van oefeningen.*
In de praktijk bleek dat er meer tijd nodig was voor de oefeningen en dat er een geruime tijd nodig was om de leerlingen stil te krijgen om iets te kunnen uitleggen. In het vervolg kan er meer tijd ingepland worden en dit in te zetten als spel. Het kan namelijk per groep verschillen hoe de groepsdynamiek is.

Thema zelfreflectie

Aanbeveling:

1. *Meer interactie met de deelnemers tijdens uitleg theorie.*
Er kan meer interactie worden gecreëerd met de deelnemers door meer vragen aan hen te stellen. Dit kunnen vragen zijn over hun huidige kennis van het onderwerp over reflecteren of vragen over wat zij denken dat het kan betekenen. Daarnaast kunnen er ook ervaringen worden uitgewisseld om meer betrokkenheid te creëren.
2. *Voorbeeldsituatie uitleggen bij het 5G schema.*
In de trainershandleiding staat vermeld dat alleen de stappen en de vragen van het 5G schema worden besproken. Om de deelnemers een concreet voorbeeld te laten ervaren kunnen de stappen worden uitgelegd met behulp van een concrete voorbeeldsituatie.
3. *Meer verdieping bij het 5G schema.*
In dit deel van de training leren de deelnemers de stappen van het 5G schema. In een verdiepende opdracht kunnen zij gaan kijken wat alternatieve gedachten of gedrag in dezelfde situatie voor verandering kunnen zorgen.

Thema groeimindset

Aanbeveling:

1. *Bij theorie groeimindset koppeling maken naar thema zelfwaardering.*
Bij de uitleg van helpende- en niet helpende gedachten kan een koppeling worden gemaakt naar het thema zelfwaardering. In dit thema is namelijk besproken wat een negatief- en een positief zelfbeeld is. Welke gedachten iemand hierbij heeft kan gekoppeld worden aan de soorten gedachten uit het thema groeimindset.
2. *Enkele punten nabespreken bij oefening gedachten ombuigen.*
Om de aandacht en focus na afloop van de oefening te behouden kunnen er enkele punten worden nabesproken met de deelnemers. De oefening hoeft niet worden nagekeken. Er kan in gesprek worden gegaan welke "ombuigingen" deelnemers meenemen of hoe zij bepaalde gedachten als helpend of niet helpend ervaren.

Vervolgmodule training

De training is een basis voor een aantal thema's uit de psychologie. Leerlingen kunnen op een laagdrempelige manier kennismaken met deze thema's. In de toekomst kan hier eventueel meer verdieping aan worden gegeven door de module uit te breiden.

Aanbeveling:

1. *Verdiepende oefeningen toevoegen aan de bestaande training.*
Door verdiepende oefeningen toe te voegen aan de bestaande training worden de huidige thema's nog meer bijgebracht bij de leerlingen. Herhaling en verdieping zorgen ervoor dat leerlingen nog meer aan de slag gaan met de thema's.
2. *Vervolgmodule ontwikkelen met nieuwe thema's uit de psychologie.*
Om een variërend aanbod aan te bieden kunnen er vervolgmodulen worden ontwikkeld voor basisscholen. Op deze kunnen leerlingen met verschillende thema's uit de psychologie aan de slag en zal hun psychologische kennis vergroot worden.

Aandacht en focus bij de leerlingen

De leerkracht in het onderwijs heeft aangegeven dat het erg lastig is om 2 tot 2,5 in te plannen voor een training in het lesprogramma van het basisonderwijs. Daarnaast is het voor de leerlingen erg lang om de aandacht en de focus voor deze tijd erbij te houden, ondanks beweging en een variatie aan oefeningen. De klas van de pilot was erg druk en er ging veel tijd zitten in het stil krijgen van de leerlingen om de focus terug te krijgen. De leerkracht van de groep hielp hierbij, maar ook dit kostte meer tijd dan berekend in het draaiboek.

Aanbeveling:

1. *Training opsplitsen naar drie dagdelen van 1 á 1,5 uur.*
De training bestaat uit drie thema's, waardoor het opgesplitst kan worden naar dagdelen per thema. Dit is gemakkelijker in te plannen in het lesprogramma van het basisonderwijs en er worden geen halve thema's behandeld.
2. *Filmpjes toevoegen aan de training om rust en stilte te creëren in de groep.*
Wanneer leerlingen een filmpje bekijken zitten zij als het ware in een "luistermodus". Vervolgens kan er na het zien van een filmpje in rust en stilte een uitleg worden gegeven, zonder dat er veel tijd gaat zitten in het stilkrijgen van de leerlingen.

3. *Inzetten trainer met pedagogische vaardigheden en affiniteit basisonderwijs.*
De groepsdynamiek in groepen kan erg verschillen per groep. Wanneer er een drukke klas is of een klas met leerlingen die weerstand bieden is het prettig als er een trainer ingezet kan worden die beschikt over pedagogische vaardigheden. Hierbij kan worden gedacht aan ervaring met de doelgroep of een achtergrond in het basisonderwijs.
4. *PowerPoint sheet voor het maken of uitvoeren van oefeningen.*
Op dit moment bevat de PowerPoint geen sheets voor het maken of uitvoeren van oefeningen. In de praktijk zorgt dit ervoor dat de deelnemers oefeningen maken, terwijl er nog een sheet op het bord staat van een uitleg over theorie. Voor het mooie geheel kunnen er sheets worden toegevoegd aan de PowerPoint. Daarnaast zorgt dit er ook voor dat de deelnemers weten dat de aandacht nu ligt op het maken of uitvoeren van een oefening.

[Doeleinde opdrachtgever](#)

De opdrachtgever heeft nu een basistraining in het bezit voor in het basisonderwijs welke aansluit op de trainingsbehoefte. Zij gaan de training laten vormgeven door hun grafische vormgever, zodat deze volledig in dezelfde stijl is als hun huidige trainingen. Daarnaast nemen zij de aanbevelingen mee in het door ontwikkelen van de training. De student heeft aangegeven dat de training volledig in gebruik mag worden genomen door de organisatie, ondanks deze wellicht in de toekomst wordt gebruikt voor financiële doeleinden. Het lijkt de student wel leuk om in enige mate betrokken te blijven bij de voortgang van de training door af en toe met elkaar contact te onderhouden.

Aanvragen ruw materiaal

Indien gewenst kan er ruw materiaal worden opgevraagd, zoals de aantekeningen van de gesprekken met de leerlingen uit het vooronderzoek of bewijslast voor het uitvoeren van de training.

Literatuurlijst

- Apetrotste Kinderen. (2021). *Poster: Voel jezelf goed door positief te denken*. Geraadpleegd op 22-12-2021, van <https://www.apetrotstekinderen.nl/infographic-voel-jezelf-goed-door-positief-te-denken/>
- Aronson, E., Wilson, T.D. & Akert, R.M. (2014). *Sociale psychologie*. Amsterdam. Pearson Education Benelux.
- Baarda, B., & Bakker, E. (2018). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek* (4de editie). Groningen, Nederland: Noordhoff.
- Baarda, B., Goede, M. de en Kalmijn, K. (2015, 4e druk). *Basisboek Enquêteren*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers. ISBN 978-90-01-83394-7
- Canva. (z.d). *Happy Kid Play Superhero, Boy Power Concept*. Geraadpleegd op 14 oktober 2021, van <https://www.canva.com/photos/MADGx64OsDg-happy-kid-play-superhero-boy-power-concept/>
- Carriëretijger. (z.d.). *Reflecteren en zelfreflectie*. Geraadpleegd op 22 december 2021, van <https://carriëretijger.nl/functioneren/ontwikkelen/jezelf-ontwikkelen/reflectie>
- Clement, J. (2015). *Inspirerend coachen*. Leuven: Uitgeverij Lannoo nv.
- Complimentenspel (2022). *Een goed compliment in vijf stappen*. Geraadpleegd op 18 december 2021, van <https://complimentenspel.nl/een-goed-compliment-in-vijf-stappen/>
- Feldman, R. S. (2016). *Ontwikkelingspsychologie* (7de editie). Amsterdam: Pearson.
- Impuls Organisatieadvies. (z.d.). *G-model een krachtig middel in gesprek met kinderen*. Geraadpleegd op 16 december 2021, van <https://impulsorganisatieadvies.nl/impulsklas-online/g-model-een-krachtig-middel-in-gesprek-met-kinderen>
- Kaufman, L., & Ploegmakers, J. (2012). *Het geheim van de trainer: de hoofdingrediënten van succesvolle (in-company) trainingen* (2de editie). Amsterdam: Pearson Benelux B.V.
- Leer en Veerkracht. (2021). *Heleschoolbenadering Veerkracht en Welbevinden*. Geraadpleegd op 6 november 2021 van, <https://leerenveerkracht.nl/heleschoolbenadering-welbevinden/>
- Platformmindset. (2021). *Wat is mindset*. Geraadpleegd op 24 oktober 2021 van, <https://platformmindset.nl/mindset/>
- PositivePsychology.com. (z.d). *Things I Like About Me*. Geraadpleegd op 17 december 2021, van <https://positivepsychology.com/wp-content/uploads/Thing-I-Like-About-Me-Worksheet.pdf>
- Psychologie In Het Onderwijs. (2021). *Het team*. Geraadpleegd op 24 oktober 2021, van <https://psychologieinhetonderwijs.nl/het-team/>
- Rooij, R. (2016). *Boeien! De handleiding voor succesvolle presentaties*. Reinoud van Rooij Trainingen.
- SWV Helmond-Peelland PO. (z.d.). *Het 5G-schema*. Geraadpleegd op 18 december 2021, van <https://po.swv-peelland.nl/sites/po.swv-peelland.nl/files/inline-files/5g-schema.pdf>
- Van Dijk, J., Huisman, W., & Nieuwbeerta, P. (2016). *Actuele Criminologie* (9e ed.). Den Haag, Nederland: Sdu Uitgevers.
- Werkblad om elkaar beter te leren kennen*. (2016, 17 augustus). [Tweet]. Twitter. https://mobile.twitter.com/Semko_onderwijs/status/765930547679985668
- Zimbardo, P., Johnson, R., & McCann, V. (2017). *Psychologie Een Inleiding* (8e ed.). Amsterdam, Nederland: Pearson Benelux.

Bijlagen

Bijlage 1: Voorbeeld oproep social media

Céline Strijker

Afstudeeropdracht bij Psychologie in het Onderwijs | Student Toegepaste Psy...

6 mnd •

* Gezocht: leerkrachten in het basisonderwijs *

In het voortgezet onderwijs en op het MBO is er steeds meer aandacht voor de psychologie door het geven van trainingen, workshops en modules. Door het delen van kennis uit de psychologie kunnen leerlingen bijvoorbeeld hun eigen gedrag en het gedrag van anderen beter begrijpen.

- Aan welke thema's en onderwerpen uit de psychologie hebben leerlingen in het basisonderwijs de behoefte? -

Voor mijn afstudeeropdracht bij [Psychologie in het Onderwijs](#) mag ik een training ontwerpen voor leerlingen uit groep 7 en 8 in het basisonderwijs, gericht op de psychologie.

Om de trainingsbehoefte goed in kaart te brengen kom ik graag in contact met mensen werkzaam in het basisonderwijs die hun behoefte aan dit thema met mij willen delen.

* Ben jij of ken jij iemand die werkzaam is in het basisonderwijs en de behoefte aan dit thema met mij wilt delen? *

- Stuur mij een persoonlijk berichtje

of

- Laat een reactie achter en ik stuur jou een persoonlijk berichtje

Alvast heel erg bedankt voor het meedenken!

Bijlage 2: Bewijsmateriaal uitvoering pilot

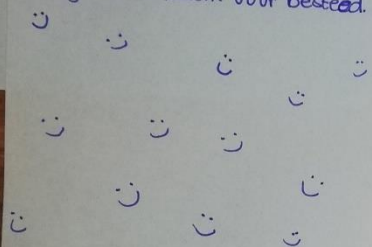

een leuke les om den
elkaar te vragen

top: u kunt goed uitleggen
en veel van gekend

Top: ik denk dat u het heel goed
heeft gedaan, dat u het goed uitlegt
en er goed aandacht voor besteed.

TOP: ~~was~~ was leuk

je legt goed uit

je legt goed uit

goed uitgelegt

Goed uitgelegt

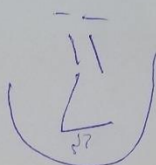
Ke

top: het was leerzaam en leuk

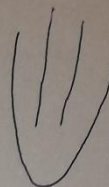
Top

Big smile voor
jou juf

je geheime
aanbidders

goed uitgelegt

xoxo anoniem

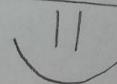
top: ik denk dat u het gaat halen, en het
waren leuke lessen

Big smile

ANONIEM!!

Je kan goed uitleggen,
leuke training!

leuke Powerpoint.

Heel mooi uitgelegt
mooie Powerpoint

goed uitgelegt

minder praten meer
doen en maak het iets
vermakelijker

minder praten
meer doen

tip

meer spelletjes
luis-steen, is sac

je geheimen
aankleden

geen tip

ik heb geen tip

tips

Meer uitleg

minder moten
meer doen

de powerpoint moet
sowat vrolijk en wettig
was hij een beetje wettig

Tip: Ik heb geen tip eigenlijk
u heeft alles goed uitgelegd
ook al heb ik u maar 1x gezien
ik weet dat u het heel goed doet!

;)

;)

Tip: wat meer doe opdrachten

tip: wat meer doen

TIP:

meer opdrachten

minder praten

TIP: Doe wat meer

Tip doe ook iets fysieks
met de klas / meer spelletjes!

geen

~~geen~~ tip

geen tip ;)